

Cent anys d'una festa

LÓPEZ I VÁZQUEZ, Xavier
(coord.)

**La Festa de L'Arbre.
Un fet català de projecció
europea (1899-1999).**

Diputació de Girona. Girona, 1999.
180 pàgines.

El llibre comença amb un to d'honor justificat: «un fet català de projecció europea». És la crònica de l'origen de la Festa de l'Arbre, que ha complert el seu primer centenari. L'any 1898 un enginyer agrònom, Rafel Puig i Valls, projectà a *La Vanguardia* una festa perquè la gent recordés que era «l'hora de sembrar i plantar». L'article-idea fou portat a la primera realitat per un mestre de Sant Joan de les Abadesses, Josep M. Andreu i Reñé. Segons aquell model, a Barcelona van repetir la celebració un mes més tard.

Després va venir la projecció europea, gràcies a l'impuls de l'Expo Internacional de París. Els països més avançats d'Europa van assumir la Festa de l'Arbre a partir del model nascut aquí.

La crònica de l'inici i d'aquella projecció presenta

la precisió del fet, ben joïós per la corresponent part gironina. Després de cent anys l'estimació forestal ha crescut, i aquesta és la part més notable i didàctica del llibre, coordinat per Xavier López, biòleg i educador ambiental. Neus Bruguera, professora i il·lustradora, hi aporta el creatiu disseny. L'obra traspasa l'estricta Festa de l'Arbre i obre les seves planes a les relacions històriques entre l'home i el bosc, veritablement d'amor i odi; hi ha notícia puntual dels espais protegits, i de l'arbre a ciutat com a element urbanitzador –els enjardinaments i els arbrats– i acaba amb un programa d'alt contingut educatiu, que tindrà una excel·lent acollida als centres corresponents.

Completa el volum una extensa informació gràfica que ens permet passejar per boscos respectables de tot el món, amb exemplars singulars, amants amb una antologia poètica de categoria. Aquesta obra és una obertura a tota la societat, perquè desvetlla la capacitat de sorpresa davant una naturalesa esplèndida que es deixa conrear i admirar.

La Festa de l'Arbre és el resultat magnífic d'un treball col·lectiu que ha aplegat, a partir del Centre d'Educació Ambiental Santa Marta, deu professionals de l'ensenyament i del medi ambient.

Jordi Dalmau

Bibliografia: Local? Global? Total!

INÉS PADROSA I GORGOT.

**Bibliografia interdisciplinària
de l'Alt Empordà. Suplement**

Consell Comarcal de l'Alt Empordà,
2000. 615 pàgines.

Inés Padrosa, bibliotecària del castell de Peralada, va tenir cura de l'elaboració i edició dels dos volums de la *Bibliografia interdisciplinària de l'Alt Empordà* i de la versió en CD-ROM que va publicar el Consell Comarcal l'any 1996. Quatre anys després n'ha aparegut l'actualització en forma de suplement, que en completa els continguts i hi incorpora uns índexs complets. En aquestes mateixes pàgines (núm. 181) ja vàrem tenir ocasió de donar-ne compte i de posar en valor la seva excepcionalitat, que ens complau refermar de nou.

El president de l'ens comarcal, al text de presentació de l'annex, diu que és un luxe per a l'Alt Empordà disposar d'una obra d'aquestes característiques. Evidentment és així per la magnitud de la compilació i pel servei que ofereix com a recurs útil per a qualsevol persona que vulgui pouar en les fonts escrites d'un territori que es caracteritza precisament per la ingent literatura que ha originat. Per això mateix discrepem de l'elogi des de la matisació. Aquest vademècum no és un luxe; és una eina

intel·ligent i imprescindible per descobrir peça a peça l'immens puzzle de la cultura, el pensament, la ciència i la societat empordaneses.

D'altra banda, aquest corpus posa en evidència les escasses obres de referència d'aquesta envergadura que hi ha al país. A Catalunya només tenim una sola base de dades bibliogràfiques d'interès local, i és dedicada a la història (UAB). Si ningú no hi posa remei assistirem a la creació de grans biblioteques digitals –la competència a veure qui pot més és enorme– amb continguts relatius a les més sofisticades temàtiques dins un estil TGV, i al costat presenciarem el tractament del saber territorial a tall de carret de via estreta.

La dicotomia està servida. O s'activa una política documental sistèmica de naturalesa territorial o ens calen tantes Inés Padrosa com comarques té Catalunya. Amb el benentès que caldrà comptar que els corresponents consells comarcals en considerin l'oportunitat.

Jerusalem-Girona-Jerusalem. Imatges i textos entre 2 ciutats. Girona: Ajuntament de Girona, 2000. 31 p.

Memórias del arte de cosina y pastelería y confituras y geleas [edició a cura de Pep Vila i Enric Prat]. Barcelona: Quaderns Crema, 2000. 106 p.

MIRAMBELL, Enric. *Els gironins, entre la història i l'actualitat.* Girona: Ajuntament de Girona, 1999. 385 p.

PADROSA, Albert. *Crimen en la pensión.* Barcelona: La Busca, 1999. 209 p.

PAUNERO, F.X., MARTINELL, E., HIDALGO, R. *Voces y territorio.* Girona: Universitat de Girona / CEALC, 2000. 140 p.

PUIG, Jordi. *Fotogènia.* Girona: Ajuntament de Girona, 2000. 30 p.

PUIG, Valentí. *Diccionari Pla de la literatura.* Barcelona: Destino, 2000. 920 p.

RAFANELL, August. *El català modern.* Barcelona: Empúries, 2000. 294 p.

REGÀS, Giorgia. *La cuina de festa major.* Barcelona: La Magrana, 2000. 94 p.

ROIG, Sebastià. *Les generacions del còmic.* Barcelona: Flor del Vent, 2000. 264 p.

SERRA, Carles. *Arbres monumentals. 69 vegetals colossals del Baix Empordà.* Figueres: Brau, 1999. 112 p.

VENTURA, Xavier. *Els pretallers davant la reforma del sistema educatiu.* Girona: Universitat de Girona, 1999. 128 p.

XAMMAR, Eugeni. *Cartes a Josep Pla* [editat per Xavier Pla]. Barcelona: Quaderns Crema, 2000. 223 p.

Sense una planificació i impuls global continuarem en un estat de vigília perpètua només trencada ocasionalment per la tenacitat individual i la visió preclara d'una col·lectivitat local, com en el cas particular de l'Alt Empordà.

Carles Sapena

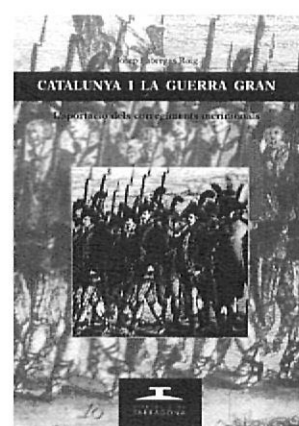
Periodista i polític

GUILLAMET, Jaume.
Abdon Terradas. Primer dirigent republicà, periodista i alcalde de Figueres.
Institut d'Estudis Empordanesos / Patronat Francesc Eiximenis.
Figueres/Girona, 2000.

Jaume Guillamet ens ofereix una biografia posada al dia d'aquest polític i periodista de la primera meitat del segle XIX que fou Abdó Terradas, figura destacable en el naixement del republicanisme català i espanyol i alcalde de Figueres en dues ocasions. L'autor usa a bastament bona part de les fonts ara disponibles, especialment la premsa de l'època (la democràtica i progressista, encara que no la moderada), el *Boletín Oficial de la Provincia de Gerona*, les actes de l'Ajuntament de Figueres i les obres que publicaren els demòcrates a la segona meitat de segle fent memòria de l'origen del seu «partit». No hi ha, en canvi, una recerca a fons en els arxius barcelonins.

Amb aquests materials, Guillamet reconstrueix un ampli ventall d'aspectes de la vida de Terradas: el patrimoni familiar, l'origen mític de la seva presa de consciència política, el pas del liberalisme a la democràcia i els seus moments de màxim activisme els anys 1840-43 i 1854-56 a Barcelona i Figueres, fins a la seva mort a l'exili, el 1856. A més, un ampli apèndix posa a l'abast els seus textos.

Algunes interpretacions, però, són prou discutibles. En destacaré tres. En primer lloc, la documentació dels anys 1840-43 qüestiona seriosament que Terradas fos «el» pare del republicanisme català. Més aviat, a Barcelona s'estava formant una base social democràtica i republicana que activistes com Terradas i altres, per exemple els agrupats en el diari *El Popular*, intentaven organitzar. Així, a les eleccions municipals de 1841, en què progressistes i republicans gairebé empataren, aquests republicans es trobaven lluny de ser tots «terra-

distes»: la candidatura de Terradas per ser secretari de mesa en una parròquia on guanyaren els republicans només tragué un vot entre 130. En segon lloc, i de manera semblant, cal no exagerar la influència de Terradas ni en la Milícia Nacional ni, sobretot, en la formació de les associacions de treballadors, les quals, com he defensat en un altre lloc, tingueren els anys 1840-43 molts més vincles amb un progressisme de caràcter summament més complex que el descrit al llibre, que no pas amb els republicans.

Una lectura d'*El Republicano*, finalment, em sembla que permet afirmar taxativament el caràcter federal d'aquest primer republicanisme català, que Guillamet qüestiona.

En definitiva, doncs, tenim a l'abast documents importants sobre la vida de Terradas, però la seva interpretació no és closa, ni molt menys.

Genís Barnosell

